

Blanka Budak: kostimi koji oduzimaju dah

Blanka Budak, zagrebačka kostimografkinja koja živi u Irskoj, iza sebe ima niz velikih domaćih i svjetskih filmskih projekata. Prvi film za koji je radila kostime bio je "Što je muškarac bez brkova", definitivno kulturni domaći film sredine 2000-ih. U međuvremenu nanizala je Blanka mnogo toga, i u Hrvatskoj i vani, a mi svakako izdvajamo posljednji film za koji je radila kostime - "Goltzius and the Pelican Company" poznatog britanskog redatelja Petera Greenawaya

Iza sebe imaš vrlo bogatu kostimografsku karijeru. Koje bi projekte do sada izdvojila kao najdraže?

- Teško pitanje. Isto kao što svaki film ima svoju priču ispred kamere, jednako tako je ima i iza kamere pa nama koji ga radimo svaki ostane u posebnom sjećanju. Ali ako moram izabrati par projekata, onda bi sigurno istakla zadnji film Petera Greenawaya, prvenstveno zato jer je to bio moj prvi veliki povijesni film i raditi takve kostime je prekrasno. Među dragima mi je i danski film «Soba 304» jer mislim da je tu kvaliteta cjelokupnog dizajna produkcije na izuzetno visokoj razini i kostimi su u tome imali veliku ulogu; zatim engleski film «White Lightnin'» jer sam uspjela dočarati siromašan jug Amerike 70-ih i 80-ih. Tu su naravno i filmovi «Neka ostane među nama» Rajka Grlića, «Armin» Ognjena Sviličića, makedonski film «Prevrteno», i na kraju «Što je muškarac bez brkova» - na njemu sam po prvi puta radila kao kostimograf i bez obzira što se dogodilo u budućnosti, mislim da će on za mene uvijek biti na posebnom mjestu.

Tvoj posljednji projekt je kompletna kostimografija za film "Goltzius and the Pelican Company" poznatog britanskog redatelja Petera Greenawaya? Kako je bilo raditi s njim i surađivati s Marrit van der Burgt, Nizozemkom koja također ima impresivnu kostimografsku karijeru?

- Greenaway je jedan od onih vrlo vizualnih redatelja koji točno znaju kavu sliku žele dobiti. On je još k tome i vrlo detaljan, tako da je prije početka priprema već skicirao siluete nekih likova i pripadajuće scenografije. Isto tako, zna vrlo dobro kada treba pustiti ljude da rade svoj posao i dati im prostora da stvaraju. Nakon prvih dogovora s Greenawayom, i Marrit i ja smo imale slobodu pripremati kostime kako mislimo da je najbolje. Podijelile smo se - ona je pripremala jedan dio u Amsterdamu, a ja sam dizajnirala kostime i asesoare koji su se izrađivali ovdje u Zagrebu. Iako na

Greenwayevom setu vlada kreativni nered, sve se na kraju nekako posloži u dosta impresivnu filmsku sliku.

Kostimi su vrlo raskošni (Greenaway je inače vrlo slikovit) - reci nam kratko kako - od skica do kraja - nastaju kostimi za film - posebno ovako složeni povijesni kostimi?

- Cjelokupni proces je vrlo dug, i zapravo počinje, s meni najvažnijim dijelom, a to je istraživanje perioda. Priča o Goltziusu se odvija u drugoj polovici 16.stoljeća i iako sam znala nešto o tom periodu, to nije niti blizu dovoljno onom znanju koje vam je potrebno da biste dizajnirali kostime. Mislim da sam 2 mjeseca provela proučavajući samo povijest 16. stoljeća, a sljedeća 2 mjeseca razvoj odjeće i asesoara. Ono čega sam se najviše bojala jest da neću dovoljno baratati estetskim finesama tog razdoblja da likovima dam njihove karaktere kroz kostime. Naime, puno lakše je naglasiti karakter kostimom kada se radi o današnjem razdoblju ili periodu unazad 80-ak godina, najviše zato jer i mi osobno koristimo iste odjevne elemente. Stvar je skroz drugačija kada se radi o vremenu koje ima vrlo malo doticajnih estetskih i svjetonazornih točaka s današnjom svakodnevnicom. S obzirom da nam je budžet bio mali, kao i uvijek kada novaca nema dovoljno, morali smo biti duplo više kreativni i spretni da krajnji izgled kostima što manje trpi. I tu se detaljno poznavanje perioda pokazalo dobrom stvari jer tokom izrade puno toga se promijeni od same skice i odluke se moraju donositi na licu mjesta. Neizmjereno puno su nam pomogli studenti Tekstilno-tehnološkog Fakulteta i Likovne akademije, koji su se pridružili našoj radionici te kao volonteri sudjelovali u izradi kostima.

Kakve filmove inače voliš i gledaš?

- Ovisi o raspoloženju, najčešće volim pogledati dobru dramu, seriju ili dokumentarac. Volim filmove koji nemaju samo dobre kostime nego i cjelokupni produkcijski dizajn. S obzirom da je lista stvarno predugačka, navest ću samo neke od njih - Tarsemove filmove i njegovu suradnju s genijalnom japanskom kostimografkinjom Eiko Ishioka, zatim naravno filmove i estetiku Wong Kar Waija, Tima Burtona, mladog Ridley Scotta i više manje sve filmove na kojima su kao kostimografi radili Sandy Powell i Colleen Atwood.

S kojim bi redateljima željela raditi na filmu?

- I tu mislim da bi lista mogla biti predugačka pa ću navesti samo one koji mi sad prvi padnu napamet: Terry Gilliam, Tarsem Singh, Martin Scorsese, Lynch, Jean-Pierre Jeunet....

Koju bi slavu osobu željela stilirati?

- Iskreno, nikada nisam imala afinitete prema poslu stilista, mislim da je to jedan potpuno zaseban posao od posla kostimografa, koji zahtjeva neke drugačiju kreativnost i kvalitete. Ako bih morala odabrati nekoga onda bi to sigurno bio netko

tko je u startu već dobro građen, zgodan i zna se nositi, tako da mi posao budem što lakši... Chalize Theron!

Jesi li ikada razmišljala o karijeri u modnom dizajnu? Privlači li te to? Ponekad je granica, naime, vrlo tanka...

- Ne, do sada, moram priznati, nikada. Iako je istina da granica između to dvoje ponekad zna biti dosta tanka i da modni dizajneri znaju tu i tamo napraviti izlet u kostimografske vode, za mene te dvije vrste dizajna imaju dosta različitu kreativnu motivaciju. Iako iz mode, pogotovo ulične, uvijek crpim jedan dio inspiracija za kostime, oni najčešće moraju proći jedan potpuno drugi «filter», od onoga koji ima modni dizajn, da bi završili na glumcima i pred kamerama.

Kakav je tvoj stav prema modi? Kakav stil osobno voliš i njeguješ?

- Ja sam jedan od onih tipova koji ne vole raditi modne eksperimente na sebi, moj moto je što jednostavnije i ugodnije to bolje. Ali mislim da nisam u tome jedina. Vrlo često ljudi koji se bave dizajnom kostima ili maske, ne ispoljavaju svoju kreativnost kroz vlastiti izgled već kroz svoj rad. Što se same mode tiče, najzanimljivija mi je visoka moda i ulična moda.. Mislim da su za moj posao to ujedno i dvije najrelevantnije vrste mode. Kod ulične mode obožavam promatrati koje sve kombinacije ljudi stavljaju na sebe, osim što to puno govori o njima i meni je neiscrpan izvor inspiracije, sviđa mi se ujedno i ta vrsta dozvoljenog voajerizma.

Trenutno živiš u Irskoj. Što te najviše fascinira u toj zemlji?

- Nevjerojatna priroda, ljudi i njihova ljubaznost, bogata povijest i keltska kultura, pubovi i njihova muzika, i na kraju ljubav koju imaju prema vlastitim proizvodima. Irska je puna privatnih farmi, mljekara, malih proizvođača sireva, dimljenih lososa, raznih džemova i umaka, pive... Često se sjetim kako nas plaše da će s ulaskom u EU sve to nestati, no Irskoj to očito nije škodilo.

Je li život u Irskoj lakši?

- Iskreno, ne pretjerano puno lakši. Ono što je Irskoj veliki plus to su niski porezi za strane kompanije, zbog toga su im i došle firme poput Applea i Googlea i dolaze im strane filmske koprodukcije. Ovo je izvrsno mjesto za ljude s IT zvanjima, ali za ostale je vrlo slično kao u Hrvatskoj. Ono što je drugačije više dolazi od kulturoloških razlika nego od bolje ekonomske situacije. Zapravo je zanimljivo kako kad se makneš iz svoje zemlje čuješ vrlo slične priče iz vrlo različitih krajeva Europe.

Što bi smatrala svojim najvećim uspjehom u karijeri?

- Činjenicu da sam u ovih 10 godina, koliko se bavim kostimografijom, dobila priliku kontinuirano raditi na divnim projektima, s velikim redateljima... Da sam upoznala puno prekrasnih kolega koje nakon, evo već dugo godina, sada mogu zvati i dobrim prijateljima... Eto, to smatram svojim najvećim uspjesima. :)

Kostimi: Blanka Budak

Make up: Ana Bulajić Črček

Dizajnerica produkcije: Ana Buljan

Fotografija: Nikola Predović

Produkcija: MP Film Production

***Modeli: Emilija Šušković, Nikola Knežević, Katarina Pohl, Ema Gašljević,
željka Rončević, Hrvoslava Brkušić***

www.blankabudak.com